

Το πρόβλημα των μετακινήσεων

Βασική προϋπόθεση για να επιτύχει το ΠΑΣΟΚ μία τέταρτη συνεχή εκλογική νίκη, είναι η αύξηση της συσπείρωσής του με παράλληλη μείωση των διαρροών του προς το υπόλοιπο κομματικό σύστημα.

Από τη μέχρι τώρα -πρώτη μελέτη- των στοιχείων της ποιοτικής έρευνας για τις μετακινήσεις, προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα.

1. Αναποφάσιστοι

Είναι η πιο πιθανή ομάδα για να επιλέξει και πάλι το ΠΑΣΟΚ. Κρατά στάση αναμονής και περιμένει βελτιωτικές κινήσεις μέχρι τις εκλογές. Στην ομάδα αυτή λειτουργούν σε μεγάλο βαθμό τα αντιδεξιά αντανακλαστικά, αν και η τακτική της ΝΔ καθώς και η απομάκρυνση από την περίοδο των έντονων ιδεολογικών διαχωρισμών, τα αμβλύνει. Η ομάδα αυτή μπορεί να «καλυφθεί» από ένα λόγο που να συνδέει την προσδοκία για το μέλλον με απτά δείγματα γραφής σήμερα και ιδίως με τη βελτίωση στη διακυβέρνηση και την αίσθηση προοπτικής της οικονομίας.

2. Μετακινούμενοι προς ΣΥΝ, ΔΗΚΚΙ

Είναι η μικρότερη -από ποσοτικής απόψεως- ομάδα. Ασκεί μία κριτική, η οποία ήταν σαφώς πιο έντονη και πιο εκτεταμένη, πριν από τις εκλογές του 2000. Και αυτή η ομάδα είναι πιθανόν ότι θα στηρίξει τελικά το ΠΑΣΟΚ, ειδικά αν στα ψηφοδέλτια του ΠΑΣΟΚ ενταχθούν προσωπικότητες της Αριστεράς και του ΔΗΚΚΙ (πχ. Δαμανάκη, Δημαράς) που θα συμβολίζουν το «άνοιγμα» του ΠΑΣΟΚ προς τα «αριστερά» και θα καλύπτουν συναισθηματικά την αίσθηση αυτής της μικρής μερίδας ψηφοφόρων της «εγκατάλειψης» του σοσιαλιστικού χαρακτήρα του ΠΑΣΟΚ. Σημειώνουμε ότι τα αντιδεξιά αντανακλαστικά αυτής της ομάδας είναι πιο έντονα και η προοπτική κατάληψης της εξουσίας από τη ΝΔ λειτουργεί εντονότερα προς την κατεύθυνση επανασυσπείρωσης, ιδίως αν επικρατήσει η αίσθηση ότι ο ΣΥΝ εξασφαλίζει την είσοδό του στη Βουλή.

3. Μετακινούμενοι προς ΝΔ

Είναι η πιο κρίσιμη εκλογική ομάδα, για προφανείς λόγους, και η ομάδα η οποία φαίνεται ότι είναι η πλέον αποφασισμένη να μετακινηθεί. Επισημαίνουμε ότι συγκριτικά με την προεκλογική περίοδο του 2000, η διείσδυση της ΝΔ στο χώρο του Κέντρου έχει περίπου διπλασιαστεί και κινείται στην περιοχή του 18% (από 8-9% το 2000).

Οι λόγοι επιλογής της ΝΔ είναι αρκετοί. Οι βασικότεροι από αυτούς:

- η αίσθηση ασφάλειας που αισθάνονται ότι δημιουργεί η Ευρωπαϊκή πορεία της χώρας, που τους επιτρέπει το «ρίσκο» της αλλαγής στη διακυβέρνηση παρά το γεγονός ότι δεν είναι πεισμένοι ότι η ΝΔ θα τα πάει καλύτερα από το ΠΑΣΟΚ (στην κατεύθυνση αυτή δουλεύει στο μυαλό τους και το σενάριο της «Κεντροδεξιάς παρένθεσης» που τους διευκολύνει στην ανάληψη ρίσκου).
- η έντονη αποδοκιμασία του ΠΑΣΟΚ, λόγω της φθοράς που έχει προκαλέσει η πολύχρονη διακυβέρνηση (και στην εικόνα του κόμματος και σε πρόσωπα) η οποία κατά τη γνώμη τους «έκανε αρκετά, αλλά όχι όσα θα έπρεπε» και σε ορισμένους τομείς (ιδίως στην κοινωνική ατζέντα) απέτυχε.
- η ελπίδα ότι μια αλλαγή στη διακυβέρνηση, μπορεί να δώσει νέες «προσωπικές ευκαιρίες» από τις οποίες ελπίζουν ότι μπορεί να ωφεληθούν και οι ίδιοι.

Τι να κάνουμε

Βασική μας επιδίωξη πρέπει να είναι η μείωση της διείσδυσης ΝΔ στο χώρο του Κέντρου και κατ' επέκταση στην εκλογική βάση του ΠΑΣΟΚ.

Για να πετύχουμε το στόχο μας θα πρέπει:

- Να πείσουμε τους μετακινούμενους ότι η Κυβέρνηση Σημίτη «έχει να δώσει πολλά ακόμη» ότι δηλαδή ο ιστορικός κύκλος που άνοιξε μετά το 1996 όχι μόνο δεν έχει κλείσει αλλά αντίθετα, θα κριθεί και θα θεμελιωθεί στα χρόνια που έρχονται (τετραετία 2004-2008). Η Χάρτα της ισχυρής Ελλάδας.

- X
- Να πείσουμε ότι η Κυβέρνηση Σημίτη, μπορεί να δώσει ευκαιρίες σε όλους, ότι δεν εκπροσωπεί ένα κλειστό σύστημα εξουσίας σε κεντρικό ή τοπικό επίπεδο.
 - Να πείσουμε ότι η δύναμη αλλαγής και ανανέωσης είμαστε εμείς και όχι η ΝΔ (με αλλαγές στο κόμμα, την Κυβέρνηση και ευρύτερα σε πρόσωπα που εκπροσωπούν δημοσίως το ΠΑΣΟΚ, όχι με μία λογική ρήξεων αλλά με μία λογική εισόδου και ανάδειξης νέων στελεχών).
 - Να αποδομήσουμε τη ΝΔ, αναδεικνύοντας στοιχεία μιας νέας πολιτικής ατζέντας η οποία θα αποσταθεροποιήσει την εκλογική της συνοχή (το παράδειγμα της εκκλησιαστικής σύγκρουσης και οι αντιδράσεις των στελεχών της είναι χαρακτηριστικό). Επίσης να διερευνήσουμε τις δυνατότητες διεξόδου στην Κεντροδεξιά με συνεργασίες ή συμμαχίες προσωπικοτήτων από το χώρο της (πχ Μπακογιάννη). Αναπόσπαστο στοιχείο που θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψιν στη στρατηγική μας θα πρέπει να είναι το ερώτημα: Τι δεν αντέχει η Δεξιά; Τι δοκιμάζει τη συνοχή της;
 - Να αλλάξουμε το στυλ της επικοινωνίας μας, με πιο φρέσκες ιδέες και πρόσωπα (έξυπνες αφίσες, επισκέψεις και επικοινωνία με πολίτες, εβδομαδιαία ή δεκαπενθήμερη εκπομπή Πρωθυπουργού κλπ.)
 - **Να ερίψουμε. Πρώτα φορά έχουμε εμείς τόσο καιρό σκέψη για να αναπτύξουμε τη Δεξιά μας**

Στις παραπάνω κατευθύνσεις θα πρέπει να προετοιμαστούν πολιτικές πρωτοβουλίες.

Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες από αυτές (οι επιλογές πρέπει να γίνουν μετά από συστηματική ανάλυση και μελέτη της κάθε περίπτωσης).

- Πολιτικές ενίσχυσης της οικονομικής ανάπτυξης και περαιτέρω μείωσης της ανεργίας. Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, ενίσχυση της μερικής απασχόλησης (σύνθημά μας : μία θέση εργασίας για κάθε ένα άνεργο). Συστηματική προσπάθεια για ανάδειξη της Χάρτας.
- Πολιτικές προστασίας εισοδημάτων μέσω καταπολέμησης του πληθωρισμού και μαχητικής αντιμετώπισης των φαινομένων κερδοσκοπίας. Συμμαχία με τα κινήματα καταναλωτών.
- Καινοτόμες πολιτικές στην Παιδεία και την Υγεία.
- Χωρισμός Κράτους-Εκκλησίας.

- Επανεξέταση πολιτικής στον τομέα των ναρκωτικών και τολμηρές πρωτοβουλίες.
- Πολιτικές ενσωμάτωσης των μεταναστών στον κοινωνικό ιστό (πλήρεις υποχρεώσεις και δικαιώματα).

Οι παραπάνω πρωτοβουλίες θα πρέπει να αναληφθούν ενδεχομένως στο πλαίσιο ενός νέου Κυβερνητικού σχήματος που θα «σηματοδοτεί» την περίοδο διακυβέρνησης 2004-2008 και το οποίο θα ανασυνθέτει δομικά το σχήμα της Κυβέρνησης με έμφαση στο περιορισμό των επικαλύψεων αρμοδιοτήτων και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας με νέα θεματολογία (π.χ. Υπουργείο κοινωνικής αλληλεγγύης και κινητικότητας).

Ταυτόχρονα θα πρέπει να ανανεωθεί και να ενισχυθεί η φυσιογνωμία και η λειτουργία του ΠΑΣΟΚ. Προτείνω σταθερά τη συμπερίληψη της ιδεολογικής και πολιτικής σημασίας και των καταβολών του φιλελεύθερου σοσιαλισμού στο ιδεολογικό οπλοστάσιο της παράταξης.